

Het Europese Nationaliteitsverdrag

Citation for published version (APA):

de Groot, G. R. (1998). Het Europese Nationaliteitsverdrag: Een bron van inspiratie voor de ontwikkeling van het Nederlandse nationaliteitsrecht. In D. J. Elzinga (Ed.), *Aruba Juridica* (pp. 28-49). Universiteit van Aruba.

Document status and date:

Published: 01/01/1998

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

HET EUROPESE NATIONALITEITSVERDRAG: EEN BRON VAN INSPIRATIE VOOR DE ONTWIKKELING VAN HET NEDERLANDSE NATIONALITEITSRECHT

Prof. mr. G.R. de Groot

1 Ter inleiding

Op 6 november 1997 is te Straatsburg het Europese Verdrag inzake nationaliteit ondertekend¹. De totstandkoming van dit verdrag is een initiatief van de Raad van Europa. In het kader van de Raad van Europa was reeds eerder een verdrag op het gebied van het nationaliteitsrecht gesloten: het Verdrag betreffende beperking van gevallen van meervoudige nationaliteit en betreffende militaire verplichtingen in geval van meervoudige nationaliteit (Straatsburg 6 mei 1963)². Strekking van dat laatstvermelde verdrag was het vermijden van gevallen van meervoudige nationaliteit door te bepalen, dat het vrijwillig verkrijgen van de nationaliteit van een Partij bij het Verdrag automatisch leidt tot het verlies van de oorspronkelijke nationaliteit, indien deze de nationaliteit van een andere Partij bij het Verdrag is. Ondanks dit polypatridie bestrijdende verdrag nam het aantal gevallen van meervoudige nationaliteit sinds het

¹ Tractatenblad 1998, 10 (Engelse en Franse tekst). Het Verdrag werd behalve door het Koninkrijk der Nederlanden ondertekend door Denemarken, Finland, Griekenland, Hongarije, Italië, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Roemenië, Rusland, Slowakije, Macedonië, IJsland en Zweden. Opvallende afwezigen onder de ondertekenaars zijn België, Duitsland en Frankrijk, die kennelijk moeite met de inhoud van het verdrag hebben. Landen als Spanje en het Verenigd Koninkrijk zijn waarschijnlijk nog niet tot ondertekening overgegaan, daar zij geen partij zijn bij het bipatridie bestrijdende eerste hoofdstuk van het Verdrag van Straatsburg uit 1963. Vanuit het Britse Home Office (IND, Nationality Directorate) vernam ik overigens, dat het Verenigd Koninkrijk in beginsel wel voornemens is om tot ondertekening en ratificatie van het nieuwe verdrag over te gaan.

² Trb. 1964, 4; zie voorts Trb. 1996, 200.

begin van de jaren zeventig sterk toe. Debet daaraan was het feit, dat de diverse Europese Staten langzamerhand tot de overtuiging kwamen, dat ook op het gebied van het nationaliteitsrecht de gelijke behandeling van mannen en vrouwen gestalte moest worden gegeven en wel dusdanig, dat de gehuwde vrouw een geheel zelfstandige nationaliteit zou hebben en zij bovendien onder dezelfde voorwaarden als haar echtgenoot deze nationaliteit zou moeten kunnen doorgeven aan haar kinderen.³ Waar dus aan de ene kant meervoudige nationaliteit op de zwarte lijst werd geplaatst, werd meervoudige nationaliteit aan de andere kant aanvaard als een noodzakelijke consequentie van de gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Reeds door deze gespleten houding ten opzichte van dit verschijnsel werden door velen vraagtekens geplaatst bij de wenselijkheid meervoudige nationaliteit te bestrijden. Een tweede gegeven versterkte nog bij sommigen de wens om het uitgangspunt van het Verdrag van 1963 opnieuw te bespreken. Sinds het eind van de jaren vijftig kwam een migratiegolf op gang vanuit de Zuid-Europese Staten naar Noord-Europa. Vele Zuid-Europeanen zochten en vonden werk in het Noorden. Deze migratiegolf werd zeer bevorderd door de garantie van het vrij verkeer van personen, die door het EEG-Verdrag werd gegeven. Aanvankelijk verwachtte men, dat de migranten na verloop van tijd weer zouden terugkeren naar de landen van oorsprong. Enkele decennia daarna werd evenwel duidelijk, dat vele migranten en hun gezinnen zich permanent in andere Staten hadden gevestigd. Velen van hen, alsmede hun afstammelingen wilden zich ook nationaliteitsrechtelijk integreren in het land van hun woonplaats, veelal echter zonder de banden met de Staat van hun voorouders te willen doorsnijden. Na lange onderhandelingen heeft dit er toe geleid, dat op 2 februari 1993 een Tweede protocol behorend bij het Verdrag van 1963 ter ondertekening

³ Deze doelstelling werd reeds gemanifesteerd door Resolutie 77 (13) van het Comité van Ministers van de Raad van Europa betreffende de nationaliteit van wettige kinderen d.d. 27 mei 1977. Zie voorts art. 9 Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (New York, 18 december 1979).

werd open gesteld.⁴⁵ Het protocol amendeert de uitgangspunten van het bedoelde Verdrag aanzienlijk. De nationaliteit van de oorspronkelijke Staat zou in drie gevallen niet te hoeven worden verloren:

- a) indien personen de nationaliteit van het land van hun woonplaats verwerven en zij in dat land zijn geboren of daar als minderjarige naar toe zijn gegaan;
- b) indien personen de nationaliteit van hun echtgenoot verwerven;
- c) indien personen de nationaliteit van een van hun ouders verwerven.

Terwijl de experts die door de diverse Lid-Staten van de Raad van Europa waren afgevaardigd om te beraadslagen over het zoëven vermelde protocol, in Straatsburg over nationaliteitskwesties debatteerden, werd de wens geboren om algemene uitgangspunten van het nationaliteitsrecht in een apart verdrag neer te leggen. Na totstandkoming van het Tweede protocol kregen derhalve de experts de opdracht een nieuw Nationaliteitsverdrag uit te werken, hetgeen leidde tot de totstandkoming van een opmerkelijke conventie.

2 De hoofdlijnen van het nieuwe nationaliteitsverdrag: algemene beginselen

Na een omschrijving van de doelstelling van het Verdrag (art. 1) en enkele definities van de in het Verdrag gehanteerde termen (art. 2) worden eerst een aantal algemene beginselen van nationaliteitsrecht geformuleerd (art. 3-5).

⁴ Trb. 1994, 265; zie ook Trb. 1996, 201. Voor Nederland in werking getreden op 20 augustus 1996.

⁵ Een eerdere manifestatie om een heel klein beetje tegemoet te komen aan de bij kinderen van migranten levende wens om nationaliteitsrechtelijke banden te onderhouden met het land van herkomst van hun ouders alsmede met het land waarin zij zelf zijn opgegroeid was Aanbeveling 841 (1978) van de Raad van Europa betreffende de tweede generatie migranten d.d. 30 september 1978.

Voorop staat de autonomie van Staten bij de regeling van hun nationaliteit; de nationaliteitsregeling van een Staat moet worden aanvaard door andere Staten, voorzover de regeling in overeenstemming is met volkenrechtelijke verdragen, internationaal gewoonterecht en algemene rechtsbeginselen met betrekking tot de nationaliteit (art. 3). Vervolgens wordt vastgelegd, dat iedereen recht heeft op een nationaliteit, dat staatloosheid wordt vermeden, dat aan niemand willekeurig zijn nationaliteit zal worden ontnomen en dat een huwelijk geen invloed heeft op de nationaliteit van een der echtgenoten (art. 4). Een apart artikel is gewijd aan non-discriminatie. Nationaliteitswetgeving mag niet discrimineren naar geslacht, religie, ras, huidskleur of nationale of ethnische origine.

De vermelde beginselen zijn niet origineel. Zij zijn overgenomen uit diverse andere verdragen. Een verdienste van het nieuwe verdrag is evenwel, dat ze nu in onderlinge samenhang worden gepresenteerd. Men beseffe bovendien, dat diverse verdragen waaraan beginselen zijn ontleend, niet door alle Staten die nu hebben geparticipeerd bij de totstandkoming van het onderhavige Verdrag zijn geratificeerd. De "herhaling" van reeds elders verwoorde uitgangspunten is dus ook derhalve zeker geen overbodige luxe.

Het beginsel van de nationale autonomie werd reeds verwoord in art. 1 Verdrag nopens zekere vragen inzake nationaliteit ('s Gravenhage, 12 april 1930).⁶ Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen formuleerde in de Micheletti-beslissing van 7 juli 1992⁷ eveneens dit beginsel, maar voegde daaraan toe, dat Lid Staten van de EG bij de regeling van hun nationaliteit ook Gemeenschapsrecht moeten respecteren.

Het recht van iedere persoon op een nationaliteit is ontleend aan art. 15 lid 1 van de Universele Verklaring van de rechten van de Mens van 10

⁶ Stb. 1937, 17, blz. 4-54.

⁷ Jurisprudentie Hof van Justitie 1992 I, 4239-4263.

december 1948. Dit recht wordt met iets andere woorden herhaald in art. 24 lid 3 Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten (New York, 17 december 1966)⁸ en art. 7 lid 1 Verdrag inzake de rechten van het kind (New York, 20 november 1989).⁹ Nu in geen van deze verdragen staat op welke nationaliteit een persoon recht heeft, is dit ook in het nieuwe verdrag geformuleerde recht niet goed afdwingbaar.

Het vermijden van staatloosheid was reeds het achterliggende doel van enkele artikelen van het zoëven vermelde Verdrag van 1930. Heel uitdrukkelijk was de bestrijding van staatloosheid de centrale doelstelling in het Verdrag tot beperking der staatloosheid (New York, 30 augustus 1961)¹⁰ en in de Overeenkomst inzake beperking van het aantal gevallen van staatloosheid (Bern, 13 september 1973).¹¹ Erg operationeel is het in de onderhavige verdragsbepaling van art. 4 sub b geformuleerde regel niet, daar slechts wordt aangegeven dat staatloosheid moet worden "vermeden". In enkele andere bepalingen van het nieuwe verdrag wordt echter wel handen en voeten gegeven aan de wens om apatridie zoveel mogelijk te voorkomen en te bestrijden.

De regel, dat de nationaliteit niet willekeurig mag worden ontnomen, kwam reeds voor in art. 15 lid 2 Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. In dat lid komt verder trouwens ook het recht voor, dat aan niemand het recht mag worden ontzegd om van nationaliteit te veranderen. Dat recht is in het nieuwe Verdrag niet bij de algemene beginselen opgenomen, maar wordt in feite wel gegeven door art. 8 van het Verdrag, waarin wordt gegarandeerd, dat iedereen het recht heeft om afstand te doen van een nationaliteit, mits betrokkene daardoor niet staatloos wordt. Op dat recht mag slechts een uitzondering worden gemaakt, indien een bipatride afstand wil doen van de nationaliteit van het land, waar hij woont. Nederland kent een dergelijke beperking van

⁸ Trb. 1969, 99.

⁹ Trb. 1990, 170.

¹⁰ Trb. 167, 124.

¹¹ Trb. 1974, 32.

het afstandsrecht overigens niet. Blijkens art. 15 sub b Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna afgekort als: Rwned) kan elke bipatride Nederlander door het afleggen van een afstandsverklaring zijn Nederlanderschap opgeven, zelfs als hij in Nederland woonachtig is. Het verbod op willekeurige ontneming van de nationaliteit is niet echt een bikkelhard geformuleerd recht. Discussie is immers mogelijk over de vraag, of een bepaalde ontneming al dan niet willekeurig is.

Het feit, dat een huwelijk, of de ontbinding er van, of een nationaliteitswisseling van een echtgenoot staande huwelijk geen automatische gevolgen mag hebben voor de nationaliteit van de andere echtgenoot komt in grote lijnen overeen met art. 9 lid 1 tweede zin van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (New York, 18 december 1979)¹². Het valt evenwel op, dat het nieuwe Verdrag niet de regel van art. 9 lid 1 eerste zin herhaalt, inhoudende dat de Verdragsluitende partijen vrouwen gelijke rechten verlenen als mannen om een nationaliteit te verkrijgen, van nationaliteit te veranderen of deze te behouden. Het ontgaat me waarom deze duidelijke regel niet met zoveel woorden is herhaald. Een zo geformuleerde regel kan nut hebben om gevallen van discriminatie te bestrijden, in het bijzonder indien deze discriminatie indirect is. Verder is opmerkelijk, dat ook de regel van art. 9 lid 2 Vrouwenverdrag niet in het nieuwe Verdrag kan worden teruggevonden. Krachtens dat tweede lid dienen vrouwen gelijke rechten te hebben als mannen wat het doorgeven van de nationaliteit aan hun kinderen betreft. Kinderen moeten hun nationaliteit dus onder dezelfde voorwaarden kunnen afleiden van hun moeder als van hun vader. Is dit beginsel niet herhaald, omdat art. 6 lid 1 sub a van het nieuwe Verdrag toestaat om de nationaliteit van een land niet ogenblikkelijk te verlenen, indien een kind buiten echt geboren is en slechts de vader de nationaliteit van de Staat in kwestie heeft?

¹² Trb. 1980, 146.

Waren de tot nog toe besproken regels min of meer herhalingen van beginselen die reeds in andere conventies waren verwoord, nieuw is wel de bepaling van art. 5 lid 2: Verdragsluitende Staten zullen zich doen leiden door het beginsel van niet discriminatie van hun eigen onderdanen, ongeacht het feit of zij deze nationaliteit door geboorte bezitten of later hebben verkregen. Toegegeven zij echter, dat de onderhavige discriminatie niet echt wordt verboden: de Staten zullen zich slechts door dit uitgangspunt "laten leiden". Belangrijk is het in art. 5 lid 2 verwoorde uitgangspunt wel. Tot voor kort kende bijvoorbeeld België een verschil tussen de kleine en grote naturalisatie. Slechts de grote naturalisatie verschaft aan een burger dezelfde politieke rechten als een Belg van geboorte. De meeste buitenlanders kregen slechts een kleine naturalisatie waaraan geen politieke rechten waren verbonden. België heeft deze onderscheiding recentelijk afgeschaft. Dit past in het licht van de zoëven vermelde bepaling van het Verdrag. Verder zij de aandacht gevestigd op het feit, dat nog al wat Staten gronden van verlies van de nationaliteit kennen, die uitsluitend van toepassing zijn op genaturaliseerde burgers. Dergelijke verliesgronden passen niet in het beeld dat door art. 5 lid 2 wordt nagestreefd. De RwNed kent slechts één verliesbepaling, die uitsluitend betrekking heeft op genaturaliseerden: art. 15 sub d, krachtens welke bepaling die nationaliteit kan worden ontnomen aan degene die genaturaliseerd is tot Nederlander en daarbij de belofte heeft gedaan om al het mogelijke te doen om de oorspronkelijke nationaliteit te verliezen. Als deze belofte niet wordt nagekomen is ontneming van het Nederlanderschap mogelijk. Deze bepaling staat op gespannen voet met art. 5 lid 2 en overigens ook met art. 7 van het Verdrag. Straks kom ik daarop nog nader terug.

3 Gronden voor verwerving van een nationaliteit

Kernbepalingen zijn de art. 6-9, waarin regels betreffende de verwerving en het verlies van de nationaliteit worden gegeven. Voor het eerst is in een verdrag een poging gedaan om aan te geven welke verwervings- en

verliesgronden acceptabel zijn. Het is daarom meer dan de moeite waard deze artikelen gedetailleerd met de RwNed te vergelijken. Indien Nederland tot ratificatie van het Verdrag wil overgaan, zullen de bepalingen van de RwNed immers in overeenstemming met het Verdrag moeten worden gebracht. Maar ook bij de parlementaire discussie in de Staten generaal en in de Staten van Aruba en de Staten van de Nederlandse Antillen over het in februari 1998 ingediende wetsontwerp 25 891 (R 1609) kan de inhoud van een Verdrag al een nuttige rol spelen.

Art. 6 geeft diverse regels betreffende de verkrijging van de nationaliteit. Volgens lid 1 moet elke Verdragsluitende Staat in zijn nationale wetgeving regelen dat zijn nationaliteit van rechtswege wordt verkregen door kinderen van wie één van de ouders op het tijdstip van de geboorte van die kinderen de nationaliteit van die Staat die Partij is bezit. Staten mogen evenwel een uitzondering maken voor in het buitenland geboren kinderen. In Nederland wordt een dergelijke uitzondering niet gemaakt. Het is voor de verwerving van het Nederlanderschap iure sanguinis irrelevant, of een kind in het binnenland of in het buitenland wordt geboren (zie art. 3 RwNed). Anders is zulks in België en het Verenigd Koninkrijk, waar met name de in het buitenland geboren kinderen van zelf in het buitenland geboren burgers niet steeds de Belgische, respectievelijk Britse nationaliteit verwerven. Een verdere uitzondering mag worden gemaakt ten aanzien van kinderen met betrekking tot wie de juridische afstamming van een burger tot stand is gekomen door erkenning, rechterlijke uitspraak of soortgelijke procedures. Elke Staat mag bepalen, dat dergelijke kinderen zijn nationaliteit pas verkrijgen overeenkomstig een in zijn nationale wetgeving vastgelegde procedure. In Nederland verkrijgen erkende en gewettigde kinderen momenteel nog krachtens art. 4 RwNed door de erkenning of wettiging door een Nederlander van rechtswege de Nederlandse nationaliteit. Voor kinderen wier afstamming van een Nederlander door gerechtelijke vaststelling van het vaderschap is vastgesteld, is in de geldende tekst van de RwNed nog geen nationaliteitsgevolg voorzien. In wetsontwerp 25 891 (R 1609) wordt echter voorgesteld om dat nationaliteitsgevolg te geven. Hetzelfde wetsontwerp wil het automatische nationaliteitsgevolg van erkenning en

wettiging schrappen. In het perspectief van de hier besproken bepaling van het nieuwe Verdrag is zulks toegestaan. In het licht van het boven reeds vermelde art. 9 lid 2 Vrouwenverdrag komen bij mij evenwel twijfels op bij het schrappen van het nationaliteitsgevolg van erkenning en wettiging. Ook overigens hebben ik vele bedenkingen tegen dat voorstel. Die bedenkingen heb ik elders reeds uitgewerkt. Kortheidshalve verwijs ik naar die beschouwingen.¹³

Vondelingen dienen de nationaliteit te verwerven van het land waar ze gevonden zijn, indien ze anders staatloos zouden zijn. Art. 3 lid 2 RwNed voldoet zondermeer aan dat vereiste.

Volgens art. 6 lid 2 dient elke Verdragsluitende Staat maatregelen te treffen ten gunste van kinderen die op zijn grondgebied worden geboren en die bij de geboorte geen andere nationaliteit verkrijgen. Deze nationaliteit moet worden verleend hetzij bij de geboorte van rechtswege of daarna, aan kinderen die staatloos zijn gebleven, op verzoek door of namens het betreffende kind in te dienen bij de daarvoor bevoegde autoriteit, op de in de nationale wetgeving van de Staat die Partij is voorgeschreven wijze. Aan het indienen van dit verzoek zou de voorwaarde mogen worden verbonden, dat de betrokkene zijn wettige en gewone verblijfplaats tenminste vijf jaar onmiddellijk voor de indiening van het verzoek heeft op het grondgebied van de desbetreffende Verdragsluitende Staat. In Nederland wordt hieraan voldaan door het optierecht van art. 6 sub b RwNed. Problematisch is evenwel, of ook het door wetsontwerp 25 891 (R 1609) voorgestelde corresponderende optierecht van art. 6 lid 1 sub b voldoet aan de bewoordingen van het onderhavige verdragsartikel. Art. 6 lid 3 van het ontwerp voorziet in de mogelijkheid om een optieverklaring van een in Nederland geboren en sindsdien

¹³ Zie ondermeer G.R. de Groot, *Migrantenrecht* 1993, 93-95; *Migrantenrecht* 1994, 25-28; *Migrantenrecht* 1998, 117, 118; alsmede de bijdrage "Nationaliteitsrechtelijke perikelen rond prenatale en postnatale erkenningen", in de bundel "Aan de grenzen van het Nederlandschap", Ministerie van Justitie -Directie Wetgeving, 's Gravenhage 1998, 89-98.

permanent woonachtige staatloze te weigeren op grond van de openbare orde. Een dergelijke openbare orde exceptie wordt niet door het hier besproken Verdrag toegestaan. Overigens vereist art. 6 sub b zowel in de huidige als in de nieuwe door wetsontwerp 25 891 (R 1609) voorgestelde versie, dat de ex art. 6 opterende staatloze sinds zijn geboorte onafgebroken woonplaats in Nederland heeft. Dit vereiste van onafgebrokenheid staat op gespannen voet met het hier besproken Verdragsartikel.

Het derde lid van art. 6 verplicht er toe om de naturalisatie mogelijk te maken van personen die hun wettige en gewone verblijf op zijn grondgebied hebben gedurende een periode van tenminste tien jaar. Uiteraard is het toegestaan om naturalisatie reeds mogelijk te maken na een verblijf van kortere duur. In Nederland is aan de desbetreffende bepaling zonder de geringste twijfel voldaan door art. 8 RwNed, dat een naturalisatie mogelijk maakt na vijf jaren woonplaats in ons land te hebben gehad. Dat die woonplaats gedurende de gehele periode legaal moet zijn geweest, wordt niet eens vereist. Wel is legaliteit nodig op het moment van het indienen van het naturalisatieverzoek. In wetsontwerp 25 891 (R 1609) is dat anders. Indien dat ontwerp wet wordt, moet de gehele verblijfsperiode van vijf jaren legaal zijn geweest. Het ontwerp vereist immers "toelating en hoofdverblijf" gedurende vijf jaren. Juist het vereiste van legaal verblijf maakt een vraag noodzakelijk in het licht van het nieuwe Verdrag. De eerste zin van art. 6 lid 3 stelt, dat de naturalisatie van personen, die legaal woonachtig zijn op het territoire van de desbetreffende Staat mogelijk moet worden gemaakt. In de tweede zin van hetzelfde lid wordt gesteld, dat in een dergelijk geval geen langere woonplaatseis mag worden gesteld dan tien jaren voor het indienen van het verzoek. De vereiste termijn is in Nederland onmiskenbaar korter. In het ontwerp wordt echter wel vereist, dat deze gehele termijn van vijf jaren legaal moet zijn geweest. In de zoëven beschreven tweede zin van art. 6 lid 3 staat weliswaar een dubbel lange termijn, maar ontbreekt het vereiste van legaal verblijf gedurende de gehele periode. Uit de eerste zin van het desbetreffende lid kan slechts worden geconcludeerd, dat in elk geval op het moment van het indienen van het verzoek sprake moet

zijn van legaal verblijf.

Art. 6 lid 4 Verdrag schrijft voor, dat bepaalde personen onder gunstigere voorwaarden moeten kunnen worden genaturaliseerd dan de modale verzoeker. Het gaat daarbij om de volgende categoriën:

- a. Echtgenoten van zijn onderdanen. In Nederland is daaraan voldaan door art. 8 lid 2 RwNed.
- b. Kinderen van een van zijn onderdanen op wie de uitzondering van artikel 6, eerste lid, onder a, van toepassing is (d.w.z. kinderen die de nationaliteit van hun ouder niet van rechtswege verwerven, daar ze in het buitenland of buiten echt geboren zijn). Naar huidig recht hoeft uitsluitend voor kinderen wier afstamming van een Nederlandse man gerechtelijk is vastgesteld, een voorziening te worden getroffen. Alle in het buitenland geboren kinderen van een Nederlandse ouder verwerven immers reeds het Nederlanderschap *ipso iure*, terwijl hetzelfde geldt voor de door een Nederlandse man gedurende hun minderjarigheid erkende of gewettigde kinderen. Anders is dit, indien wetsontwerp 25 891 (R 1609) wet zou worden. Kinderen wier afstamming van een Nederlandse man gerechtelijk wordt vastgesteld zouden dan van rechtswege Nederlander zijn. Kinderen die door een Nederlander zijn erkend of gewettigd zouden dan slechts een optierecht op het Nederlanderschap verwerven, dat kan worden uitgeoefend nadat zij gedurende drie jaren verzorging en opvoeding van de Nederlandse vader hebben genoten (art. 6 lid 1 sub c RwNed). Het geplande optierecht voldoet uiteraard aan art. 6 lid 4 Verdrag.
- c. Kinderen van wie een van de ouders zijn nationaliteit verkrijgt of heeft verkregen. Kinderen van personen, die door naturalisatie het Nederlanderschap verwerven, worden in beginsel mee genaturaliseerd (art. 11 RwNed). In de praktijk worden evenwel regelmatig kinderen van naturalisandi van meenaturalisatie uitgesloten. Kinderen van personen, die door het afleggen van een optieverklaring het Nederlanderschap verwerven, worden zelf niet automatisch Nederlander. De status van deze buitenlandse kinderen van personen die Nederlander zijn geworden, is niet optimaal. In wetsontwerp 25 891 (R 1609)

wordt de positie van kinderen van optanten en genaturaliseerden duidelijk en overtuigend geregeld in art. 6 lid 7 en 11 lid 5. Na in werking treden van de voorgestelde wetswijziging zal daarom aan het vereiste van de onderhavige verdragsbepaling zijn voldaan.

- d. Kinderen die door een van zijn onderdanen zijn geadopteerd. Door Nederlanders geadopteerde kinderen verwerven naar huidig recht het Nederlanderschap, indien de adoptie in Nederland is geschied (art. 5 RwNed). Wetsontwerp 25 891 (R 1609) stelt een nieuwe tekst van art. 5 voor, die onder omstandigheden ook nationaliteitsgevolg verbindt aan adopties die in het buitenland hebben plaats gevonden.
- e. Personen die op zijn grondgebied zijn geboren en daar wettig en gewoonlijk verblijven. Naar huidig recht kan een in Nederland geboren en sindsdien hier woonachtige buitenlander tussen zijn achttiende en vijfentwintigste verjaardag door het afleggen van een daartoe strekkende verklaring het Nederlanderschap verwerven (art. 6 lid sub a RwNed); in wetsontwerp 25 891 (R 1609) vervalt de maximur leeftijdsgrens (zie art. 6 lid 1 sub a (nieuw)). Problematisch is zowel naar huidig als toekomstig recht de eis, dat betrokkenen sinds hun geboorte in Nederland woonachtig moeten zijn, willen ze van de faciliteit van dit optierecht genieten. Een dergelijk vereiste van onafgebroken verblijf ontbreekt in de onderhavige verdragsbepaling. In Nederland geboren personen, wier verblijf in Nederland enige tijd is onderbroken geweest, genieten wel van de verkorting van de verblijfstermijn van art. 8 lid 3 (twee jaren verblijf is voldoende, indien betrokkenen in totaal tenminste tien jaren in Nederland hebben geleefd). Het is echter de vraag, of die faciliteit voldoende is in het perspectief van de onderhavige verdragsbepaling.
- f. Personen die hun wettige en gewone verblijf hebben op zijn grondgebied gedurende een periode die aanvangt voor de leeftijd van 18 jaar, welke periode wordt vastgesteld door de nationale wetgeving van de betrokken Staat die Partij is. Naar huidig Nederlands recht gelden voor dergelijke personen geen speciale regels. In wetsontwerp 25 891 (R 1609) wordt in art. 6 lid 1 sub e een optierecht verleend aan personen, die sinds hun vierde jaar toelating en hoofdverblijf in ons Koninkrijk hebben. Het is evenwel de vraag, of deze faciliteit reeds

voldoende is in het perspectief van deze verdragsbepaling.

- g. Staatloze personen en erkende vluchtelingen die hun wettige en gewone verblijf hebben op zijn grondgebied. Naar huidig recht kunnen staatlozen en vluchtelingen niet zondermeer sneller worden genaturaliseerd dan andere vreemdelingen. Wetsontwerp 25 891 (R 1609) verkort art. 8 lid 1 sub 3 de verblijfseis voor deze categorieën.

4 Gronden voor verlies van een nationaliteit

Art. 7 van het nieuwe Verdrag geeft limitatief aan aan welke gronden een Verdragsluitende Staat verlies van de nationaliteit van rechtswege of op initiatief van de desbetreffende Staat mag verbinden. Dit artikel is een belangrijke stap op weg naar een meer op één lijn brengen van de verliesgronden van de nationaliteit in de diverse Staten. Waar de verwerfingsgronden van de nationaliteit al sterk uiteenlopen, kan namelijk worden geconstateerd dat de verliesgronden nog veel gevarieerder zijn. De volgende verliesgronden kunnen volgens het verdrag (zij het sommige blijkens de onderhandelingen na aarzeling) door de beugel:

- a. Vrijwillige verkrijging van een andere nationaliteit. In Nederland is deze verliesgrond te vinden in art. 15 sub a RwNed. In wetsontwerp 25 891 (R 1609) worden op deze verliesgrond diverse uitzonderingen gemaakt. Dat mag uiteraard. Aan de in art. 7 Verdrag vermelde gronden mag verlies van de nationaliteit van een Verdragsluitende Staat worden verbonden, geen enkele Staat is echter verplicht om zulks te doen.
- b. Verrijking van de nationaliteit van de Staat die Partij is door middel van aan de aanvrager toe te schrijven bedrieglijk gedrag, valse informatie of verzwijging van enig relevant feit. Naar huidig recht kent Nederland een dergelijke verliesgrond niet. Enigszins in de buurt komt de verliesbepaling van art. 15 sub d: een naturalisatie kan ongedaan worden gemaakt, indien iemand de belofte na naturalisatie tot Nederlander al het mogelijke te doen om zijn oude nationaliteit te

verliezen, niet nakomt. Het is m.i. echter dubieus, of die verliesgrond wel door de onderhavige verdragsbepaling wordt gedekt. Het niet nakomen van een belofte is m.i. geen bedrieglijk gedrag en kan evenmin worden gekwalificeerd als valse informatie of verzwijging van een relevant feit¹⁴. Ook art. 15 lid 1 sub d ontwerp komt m.i. derhalve in de lucht te hangen. Een met de onderhavige verliesbepaling in het Verdrag corresponderend voorschrift in het ontwerp is art. 14 lid 1. Tegen die bepaling formuleerde ik elders¹⁵ echter diverse bedenkingen.

- c. Vrijwillig in vreemde krijgsdienst treden. Met een verliesgronden als de onderhavige heeft Nederland slechte ervaringen opgedaan. Plaatsvervangende schaamte vervult me, als ik studenten moet vertellen, dat Nederlanders die in Spanje tegen de fascistten hebben gevochten hun Nederlanderschap wegens vreemde krijgsdienst hebben verloren en Nederlanders die de latere dictator Franco hebben geholpen Nederlandse bleven, omdat Franco aanvankelijk "slechts" opstandelingen leidde en niet het officiële Spaanse leger. Bedenklijk is ook het feit, dat diverse personen, die in Duitse krijgsdienst zijn gegaan, na de oorlog de jurisdictie van Nederland met betrekking tot door hen gepleegde misdrijven hebben bestreden met het argument, dat ze de desbetreffende daden -als ze die zouden hebben gepleegd- hebben verricht als niet-Nederlanders in het buitenland. Het is goed, dat deze verliesgrond in 1985 uit onze nationaliteitswetgeving is geschrapt. Andere Staten zouden er verstandig aan doen om dit voorbeeld te volgen. Ik betreur het, dat deze verliesgrond door het Verdrag wordt

¹⁴ Opmerkelijk is trouwens, dat in de toelichting op deze bepaling te lezen valt: "Als een persoon de nationaliteit van een Staat die Partij is bijvoorbeeld verkrijgt onder de voorwaarde dat hij vervolgens afziet van zijn oorspronkelijke nationaliteit, en hij dit dan niet vrijwillig doet, dan is de Staat die Partij is gerechtigd te voorzien in het verlies van zijn nationaliteit." Deze toelichting staat m.i. evident op gespannen voet met de tekst van de onderhavige verdragsbepaling. Indien men het niet doen van afstand na naturalisatie had willen formuleren als toegestane verliesgrond, had zulks in de tekst van het Verdrag moeten worden opgenomen.

¹⁵ Migrantenrecht 1998, 113, 114.

toegestaan.

- d. Gedrag dat de essentiële belangen van de Staat die Partij is ernstig schaadt. Bij deze verliesgrond wordt bijvoorbeeld gedacht aan spionage. In Nederland is deze verliesgrond onbekend. Het is m.i. inderdaad veel verstandiger om op dergelijk gedrag met strafrechtelijke sancties te reageren.
- e. Het ontbreken van een effectieve band tussen de Staat die Partij is en een onderdaan die zijn gewone verblijf in het buitenland heeft. De onderhavige verliesgrond wordt in Nederland gemanifesteerd door art. 15 sub c RwNed. Ook in ontwerp 25 891 (R 1609) komt een corresponderende verliesgrond -zij het in gewijzigde vorm- voor.
- f. Wanneer tijdens de minderjarigheid van een kind wordt vastgesteld dat niet meer wordt voldaan aan de in de nationale wetgeving vastgestelde voorwaarden die hebben geleid tot de verkrijging van rechtswege van de nationaliteit van de Staat die Partij is. Een dergelijke verliesgrond treffen we in Nederland aan in art. 14 lid 1. Ten onrechte wordt het desbetreffende verlies in Nederland echter niet beperkt tot gevallen, waarin de desbetreffende voorwaarden voor verwerving van de nationaliteit wegvallen gedurende de minderjarigheid van betrokkene. In ontwerp 25 891 (R 1609) komt de corresponderende verliesgrond voor in art. 14 lid 2.
- g. Adoptie van een kind indien het kind de buitenlandse nationaliteit van een of beide adoptiefouders verkrijgt of bezit. Deze verliesgrond correspondeert met art. 16 lid 1 sub a.

Lid 2 van art. 7 Verdrag bepaalt, dat een Verdragsluitende Staat kan voorzien in het verlies van zijn nationaliteit door kinderen wier ouders die nationaliteit verliezen, behoudens in gevallen als bedoeld onder c en d van het eerste lid (dus in geval van verlies wegens vrijwillige militaire dienst of wegens spionage-achtige activiteiten). De kinderen verliezen die nationaliteit echter niet indien een van beide ouders deze behoudt. Nederland kent slechts verliesgronden die overeenkomen met het bepaalde sub a, e, f en g. Indien de verliesgronden a (art. 15 sub a RwNed) en e (art. 15 sub c RwNed) optreden hebben ze ingevolge art. 16 lid 1 sub c RwNed ook gevolgen voor de kinderen van betrokkenen. Voor de

verliesgronden f (art. 14 RwNed) en g (art. 16 lid 1 sub a RwNed) staat niet in de RwNed dat dit consequenties voor de afstammelingen van betrokkenen heeft. Het valt in dit kader evenwel op, dat enkele van de verliesgronden van art. 16 RwNed niet door art. 7 lid 2 Verdrag worden gedekt.

Art. 7 lid 3 schrijft voor, dat een Verdragsluitende Staat niet mag voorzien in het verlies van zijn nationaliteit ingevolge het eerste en tweede lid van dit artikel indien de betrokken persoon daardoor staatloos zou worden, behoudens in de gevallen genoemd in het eerste lid, onder b van dit artikel. Naar huidig recht kan verlies van het Nederlanderschap nooit optreden, indien het gevolg daarvan staatloosheid zou zijn. In ontwerp 25 891 (R 1609) is dat anders. Verlies van het Nederlanderschap wegens bedriegelijke handelingen bij optie of naturalisatie kunnen leiden tot verlies van het Nederlanderschap zelfs, indien staatloosheid het gevolg zou zijn.

In een apart art. 8 regelt het Verdrag het verlies van de nationaliteit op initiatief van een individu. Elke Verdragsluitende Staat moet toestaan dat personen afstand doen van zijn nationaliteit, mits zij daardoor niet staatloos worden. Zij mogen echter bepalen dat uitsluitend onderdanen die hun gewone verblijf in het buitenland hebben, afstand mogen doen. Nederland laat voor bipatriden echter steeds toe, dat afstand van het Nederlanderschap wordt gedaan. Opmerkelijk is, dat in art. 8 in het geheel niets wordt gezegd over consequenties van afstand voor de nationaliteit van kinderen. Volgens art. 16 lid 1 sub c RwNed heeft afstand een dergelijk gevolg. Ontwerp 25 891 (R 1609) handhaaft dat rechtsgevolg. Het wil me voorkomen, dat deze consequentie niet wordt toegestaan door art. 8 van het hier besproken Verdrag.

Art. 9 Verdrag geeft regels over de hervverkrijging van de nationaliteit, indien deze om de een of andere reden is verloren. Elke Verdragsluitende Staat dient het hervverkrijgen van zijn nationaliteit door voormalige onderdanen die hun wettige en gewone verblijf op zijn grondgebied hebben, te vergemakkelijken. Dit lijkt op het eerste gezicht royaal. Maar

wat met de ene hand vorstelijk wordt geschonken wordt door een door de andere hand gestelde clausulering weer geheel weggenomen. De vereiste vergemakkelijking geldt namelijk slechts "in de gevallen en onder de voorwaarden voorzien in zijn nationale wetgeving". Dit artikel probeert oud-onderdanen dus met een dode mus blij te maken. De RwNed kent ook zo'n wegwijnende dode mus in de gestalte van art. 8 lid 2, waarin wordt bepaald, dat voor oud-Nederlanders geen verblijfseis geldt. Het vereiste van geen bedenkingen tegen hun verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland is echter wel van toepassing, zodat vele oud-landgenoten met dat op een verblijfseis lijkende criterium kunnen worden geweerd.

5 Enkele procesrechtelijke regels

Als art. 10-13 Verdrag volgen een aantal bepalingen van procedurele aard. Art. 10 stelt, dat elke Staat dient te garanderen, dat aanvragen inzake de verkrijging, het behoud, het verlies, de herverkrijging of een verklaring van zijn nationaliteit binnen een redelijk tijdsbestek worden afgehandeld. De woorden "binnen een redelijke tijd" refereren impliciet aan de rechtspraak van het Europese Hof van de Rechten van de Mens op basis van art. 6 EVRM. Art. 11 schrijft voor, dat besluiten inzake de verkrijging, het behoud, het verlies, de herverkrijging of een verklaring van zijn nationaliteit schriftelijk met redenen zijn omkleed, terwijl daarop aansluitend in art. 12 wordt gegarandeerd, dat deze besluiten administratief of rechterlijk kunnen worden getoetst. De conventie is er zich van bewust, dat soms de toegang tot een bepaalde nationaliteit kunnen worden versperd door hoge financiële drempels. Art. 13 vereist derhalve, dat de tarieven voor de verkrijging, het behoud, het verlies, de herverkrijging of een verklaring van zijn nationaliteit redelijk zijn en ook de tarieven voor een administratieve of rechterlijke toetsing geen belemmering voor de aanvragers vormen. Voor vele Staten mogen deze regels vanzelfsprekend zijn. Zeker niet in alle Europese Staten worden deze uitgangspunten echter nagekomen. In de Nederlandse wetgeving hebben

de in art. 10-13 verwoorde regels al redelijk gestalte gekregen. Ergerlijk is slechts, dat de overheid zich vaak niet aan de zelf gestelde termijnen om beslissingen te nemen op naturalisatieverzoeken houdt. Het is m.i. onaanvaardbaar, dat een burger die zich niet aan termijnen houdt, direct bot vangt, terwijl de overheid zich verontschuldigt met het argument, dat de gestelde termijnen slechts een aansporend (adhortatief) karakter heeft. Dit is een irritante toepassing van "Quod licet Iovi, non licet bovi": de overheid verheft zich als God boven de wetgeving, terwijl de burger als rund zich aan de regeltjes moet houden. Het is spijtig, dat de Raad van State daarbij de overheid de hand boven het hoofd houdt. Wellicht kan het nieuwe Verdrag er toe bijdragen, dat een of ander verandert.

6 Dubbele nationaliteit

De nieuwe overeenkomst wijdt vier artikelen (art. 14-17) aan de meervoudige nationaliteit. De desbetreffende artikelen manifesteren de aarzelende houding die ook blijkt uit het Tweede Protocol bij het Verdrag van 1963: Staten mogen de meervoudige nationaliteit bestrijden, maar zouden dit zeker niet in alle gevallen moeten doen. Doelstelling bij de formulering van deze artikelen is kennelijk geweest, dat de inhoud ervan voor geen enkele Staat een obstakel mag zijn om het nieuwe verdrag te ratificeren.

Kinderen die meerdere nationaliteiten door geboorte hebben verworven, mogen niet gedwongen worden tussen deze nationaliteiten te kiezen (art. 14 Verdrag). Hetzelfde gaat op voor personen, die door huwelijk automatisch bipatriden zijn geworden. Een en ander geldt onverminderd de door art. 7 Verdrag toegestane verliesgronden. Zo is het bijvoorbeeld toegestaan om een van de nationaliteiten van zulke personen te laten vervallen vanwege het ontbreken van een nauwe band met de desbetreffende Staat.

Art. 15 onderstreept vervolgens, dat de bepalingen van het Verdrag niet de mogelijkheden van Staten beperken om te bepalen, of zijn onderdanen die de nationaliteit van een andere Staat verkrijgen of bezitten zijn nationaliteit behouden of verliezen. Eveneens staat het Staten vrij om te bepalen, dat de verkrijging of het behoud van zijn nationaliteit onderworpen is aan het doen van afstand of het verlies van een andere nationaliteit.

Volgens art. 16 mag echter niet het doen van afstand of het verlies van een andere nationaliteit worden gesteld als voorwaarde voor de verkrijging of het behoud van een nieuwe nationaliteit, wanneer het doen van afstand of verlies niet mogelijk is of niet in redelijkheid niet kan worden verlangd. De formulering herinnert aan art. 9 lid 1 sub b RwNed. Alles staat en valt uiteraard met de inkleuring van de "redelijkheid". Nederland is wat dit punt betreft heel soepel en zal dat hopelijk ook in de toekomst blijven. Wie echter de Duitse rechtspraak over de afstandseis leest, ziet daar een veel strictere handhaving van de desbetreffende eis, hoewel de Duitsers ook nog steeds beweren, dat zij deze eis niet stellen als zulks onredelijk zou zijn. Het is werkelijk jammer, dat de onderhavige verdragsbepaling zo algemeen en vaag is geformuleerd.

Art. 17 lid 1 onderstreept, dat onderdanen van een Verdragsluitende Staat die tevens in het bezit zijn van een andere nationaliteit, in de desbetreffende Staat, dezelfde rechten en plichten hebben als andere onderdanen van die Staat. Deze bepaling herinnert aan art. 3 van het Haagse Verdrag uit 1930, waarin werd gesteld, dat een persoon, die twee of meer nationaliteiten bezit door ieder van de Staten waarvan hij de nationaliteit heeft, als zijn onderdaan kan worden beschouwd. Het tweede lid van art. 17 stelt buiten kijf, dat geen afbreuk wordt gedaan aan de regels van het internationaal recht inzake diplomatieke of consulaire bescherming door een Staat van een van zijn onderdanen die tegelijkertijd een andere nationaliteit bezit, alsmede aan de toepassing van de regels van het internationaal privaatrecht.

7 Statensuccessie

De art. 19-21 betreffen de beginselen die inzake de nationaliteit van burgers in het oog gehouden moeten worden bij van Statensuccessie: het is de eerste keer dat deze beginselen in een verdrag systematisch worden beschreven. De artikelen zijn met name opgenomen met het oog op de moeilijkheden die ontstonden op nationaliteitsrechtelijk gebied na het uiteenvallen van de Sovjet Unie, Joegoslavië en Tjechoslowakije, waar nog al wat mensen nationaliteitsrechtelijk tussen wal en schip (of beter de diverse schepen en bootjes) vielen.

Art. 18 opent met de vaststelling, dat elke Staat betreffende de regeling van de nationaliteit van de burgers in de bij de Statensuccessie betrokken Staten de legaliteitseis ("rule of law"), de mensenrechten en de beginselen genoemd in artikel 4 en het non-discriminatie-beginsel van art. 5 van het onderhavige Verdrag respecteren, met name teneinde staatloosheid te vermijden. Bij beslissingen over het toekennen of het behoud van de nationaliteit in gevallen van Statenopvolging zullen Staten met name rekening moeten houden met de volgende punten: a) de daadwerkelijke en effectieve band (genuine and effective link) van de betrokken persoon met de betrokken Staten; b) de gewone verblijfplaats van de betrokken persoon ten tijde van de Statenopvolging; c) de wil van de betrokken persoon; d) de territoriale herkomst van de betrokken persoon. Wanneer de verkrijging van de nationaliteit van een opvolgende Staat afhankelijk wordt gesteld van het verlies van een andere nationaliteit, geldt de regel van art. 16 van het Verdrag: een dergelijke eis mag niet worden gesteld indien zulks in redelijkheid niet kan worden verlangd.

In een volgend artikel wordt op Staten de verplichting gelegd om te trachten de hele problematiek van de toescheiding van staatsburgers te regelen door middel van een verdrag, met in achtneming van de zoëven beschreven regels. Opmerkelijk is, dat art. 20 ook enkele verplichtingen schept ten aanzien van personen die onderdanen waren of zijn van een voorgangerstaat, die niet de nationaliteit van een bepaalde opvolgerstaat

verwerven maar daar wel hun gewone verblijfplaats hebben. Zij moeten het recht hebben om in die opvolgerstaat te blijven en aan hen moet dezelfde behandeling worden gegeven als de onderdanen van de opvolgerstaat wat de sociale en economische rechten betreft. Wel is het de opvolgerstaat toegestaan om dergelijke personen uit te sluiten van werk in overheidsdienst waarmee het uitoefenen van soevereine bevoegdheden gemoeid is. Niet elke ambtenaar die niet de nationaliteit van de opvolgerstaat verwerft, mag dus ontslag krijgen.

Het zou wenselijk zijn geweest, dat het nieuwe Verdrag in art. 18 nog concretere lijnen voor de regeling van de toescheiding van staatsburgers bij Statensuccessie zou hebben uitgezet. Kennelijk was zulks in het kader van de voorbereiding van het onderhavige Verdrag niet haalbaar. Binnen de Raad van Europa wordt momenteel echter gewerkt aan meer concrete aanbevelingen die voortbouwen op de in art. 18 geformuleerde uitgangspunten.

8 Militaire dienstplicht/ Diversen

De art. 21 en 22 gewijd zijn aan problemen van militaire dienst in geval van dubbele nationaliteit. De inhoud van deze artikelen komt zonder grote wijzigingen overeen met de regels van hoofdstuk II van het Verdrag van 1963 en de bepalingen van het protocol van 1977, die betrekking hebben op vervangende dienst en vrijstelling van militaire verplichtingen.

De art. 23 en 24 gaan over samenwerking van Staten op het gebied van het nationaliteitsrecht, in het bijzonder met betrekking tot de uitwisseling van informatie.

De art. 25 e.v. betreffen mogelijke voorbehouden, in werking treding, toetreding e.d.

9 Op weg naar ratificatie

Nederland heeft het hier boven beschreven Europese verdrag inzake de nationaliteit ondertekend. Is het wenselijk, dat ook tot ratificatie wordt overgegaan? Ik meen dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord. De regelingen betreffende de verwerving en het verlies van de nationaliteit in de diverse landen lopen zeer uiteen. Daardoor gebeurt het frequent dat burgers en zelfs juristen verdwalen in de chaotische jungle van het nationaliteitsrecht: men raakt het spoor bijster. Voor een niet onaanzienlijke groep mensen leidt dit tot juridische of feitelijke staatloosheid. In een tijd van toenemende internationale migratie is dat zeer onwenselijk. Het nieuwe verdrag beoogt de wetgeving van de diverse Staten meer op één lijn te brengen. Nederland heeft zich in Straatsburg zeer ingespannen voor de totstandkoming van het Verdrag. De regering verdient daarvoor lof. Het is nu zaak om ook met de ratificatie van het Verdrag aan andere Staten een goed voorbeeld te geven, dat hopenlijk spoedig goed wordt gevolgd.

We dienen daarom vervolgens de vraag te stellen en te beantwoorden, of het Verdrag voor het gehele Koninkrijk moet worden geratificeerd? Ook deze vraag moet bevestigend worden beantwoord. Blijkens art. 3 lid 1 sub b Statuut voor het Koninkrijk is de nationaliteit een materie voor de Koninkrijksregering. Goedkeuring van ratificatie door een Rijkswet ligt derhalve in de lijn der verwachtingen. Het Europese verdrag inzake nationaliteit verdient derhalve niet slechts de aandacht in het Europese gedeelte van ons Koninkrijk, maar ook in Aruba en de Nederlandse Antillen. Dit geldt ondanks het feit, dat art. 30 lid 1 Verdrag toestaat, dat een Staat kan specificeren op welk grondgebied of welke grondgebieden het Verdrag van toepassing zal zijn. Nu binnen het Koninkrijk der Nederlanden de nationaliteit een aangelegenheid van het gehele Koninkrijk is, moet voor Nederland een territoriale beperking van de toepasselijkheid van het Verdrag van de hand worden gewezen.